

Kňaz - minister verbi - 2. časť.

(Rožňavská diecéza - november 2009)

Pred dvoma rokmi sa uskutočnilo v Paríži dôležité medzinárodné sympóziu na veľmi aktuálnu tému: "Životné prostredie, v ktorom žijeme."

Ekológovia a vedeckí experti v tejto oblasti už nielenže upozorňovali na nebezpečné javy otepľovania, ale ako sami povedali: spustili sme alarm. Uvedomujú si, že príznaky otepľovania sú všeobecne omnoho agresívnejšie na našu klímu, než sa pôvodne predpokladalo. Často vidíme v televíznych správach smutné zábery z oblastí postihnutých rôznymi prírodnými katastrofami. Človek sa už dnes začína báť a cíti sa bezmocný voči živlom prírody. A preto touto otázkou sa už zaoberajú aj mocní tohoto sveta.

My kňazi si uvedomujeme, že aj naša pastoračná kňazská služba sa rozvíja v spoločnosti, ktorá má rôzny postoj k nám kňazom a k našej kňazskej službe.

Na zmeny duchovnej klímy dnešnej spoločnosti sa my kňazi nemôžeme pozeráť ako nejakí ľudia z inej planéty, ako by sa nás to netýkalo, veď to sa týka len našich veriacich. Aj my kňazi sme predsa súčasťou tejto spoločnosti, žijeme spolu s našimi veriacimi. Aj my spoluvytvárame našu duchovnú klímu na Slovensku. Jeden z veľmi dôležitých prostriedkov našej kňazskej služby je ohlasovanie Božieho slova.

Pri ohlasovaní Božieho slova a vôbec v našom každodennom kontakte s ľuďmi je dôležité, aby sme poukázali na veľké bohatstvo, ktoré sa nachádza na stránkach Svätého Písma. Už uplynulo viac ako štyridsať rokov od ukončenia II. Vatikánskeho koncilu, ale nie všetko sme ešte dokázali voviesť do našej pastoračnej praxe. Koncil naliehavým spôsobom vyzýval aj všetkých veriacich, aby si častým čítaním Svätého písma nadobudli "nesmierne vzácne poznanie o Ježišovi Kristovi". Čítanie Svätého Písma musí sprevádzať modlitba, aby sa tak nadviazal rozhovor medzi Bohom a človekom. Lebo keď sa modlíme, prihovárame sa Bohu. Ale Boha počúvame, keď čítame Božie výroky (porov. DV 25).

Božie slovo by malo byť vzácnou perlou aj v živote dnešného človeka. Sväté písmo by malo byť tou najvzácnejšou knihou medzi našimi knihami. Bratia, ale aká je realita? Na tú vzácnu perlu neraz zabúdame, nevšímame si ju, je kdesi len tak pohodenná. Koľkí ľudia sa dnes ženú za blikotajúcimi farebnými sklíčkami, ktoré ponúka dnešný svet ale pozor, ktoré nemajú hodnotu, sú len bezcennou pozlátkou.

Bratia, ale to je našim dôležitým poslaním, aby sme ľuďom ukázali vzácnu perlu Božieho slova, aby sme pomohli ľuďom chrániť si tú vzácnu perlu vo svojom srdci.

Bratia, **osobná skúsenosť** toho, že som povoláný je nevyhnutná v našom kňazskom živote, je nevyhnutná pri ohlasovaní Božieho slova. Ja som počul Pánov hlas, tu ide o osobnú skúsenosť, tu ide o zážitok s Pánom. Tu nejde o prečítanie si nejakej knihy o dôkazoch existencie Boha, ide o osobné stretnutie sa s Ježišom,

ktorý ma oslovil, ktorý vyslovil moje meno. A tento okamih musí ostať v každom z nás hlboko vtlačený do duše.

Pán Ježiš provokuje apoštolov, aby nezabúdali na skúsenosť, na zážitok jeho božskej moci. Pripomína im dva silné zázraky rozmnoženia chlebov. To boli pre apoštolov dva silné zážitky Ježišovej moci. A preto sa ich pýta až detailne: Koľko košov odrobín ste nazbierali pri prvom rozmnožení chlebov. Koľko košov odrobín ste nazbierali pri druhom rozmnožení chlebov. Už ste na to zabudli? Už vám znovu otupelo srdce?

Bratia, náš každodenný život nám prináša aj radosti, ale aj bolesti, sklamania, nepochopenia, pochybnosti. Práve v tých ťažkých, životných situáciách, v ktorých neraz strácame veľa energie a cítime sa frustrovaný, vráťme sa k tým našim osobným zážitkom s Bohom, k našim osobným stretnutiam s Bohom, čerpajme z nich silu a povzbudenie, čerpajme z nich horlivosť pre našu kňazskú službu.

Americký kňaz, Charles Davis, skôr než zanechal kňazstvo, uverejnil v jednom časopise veľmi zaujímavý článok. Tento článok napísal v takomto duchu. Po II. Vatikánskom koncile, bol som plný entuziasmu. Tešil som sa z nových perspektív pre obnovu Cirkvi, z reformy rôznych štruktúr. Mojim poslucháčom som vysvetľoval dôležitosť a hodnotu niektorých zmien, ktoré pramenia z učenia samotného Koncilu. Ale po určitom čase som zistil, že mnohí ľudia s pohľadmi upriamenými na mňa, nehľadajú novú teológiu, hľadajú Boha. Nechceli vo mne vidieť teológa s novými, krásnymi ideami, ale túžili vo mne vidieť kňaza, ktorý by im pomohol na ceste k Bohu. Mnohí z mojich poslucháčov mali hlad po Bohu. Pozerajúc sa do môjho vlastného vnútra z hrôzou som zistil, že ja im nemôžem ponúknuť Boha, pretože sám ho nemám v mojom vnútri, chýba mi skúsenosť s Bohom, vo vlastnom srdci som odhalil veľkú prázdnotu. Vtedy som si uvedomil, že vedieť pekne rozprávať o reforme cirkevných štruktúr, o liturgickej obnove, o pastoračných metódach, to nie je to podstatné v živote kňaza.

Bratia, my prichádzame často do kontaktu s rôznymi tipmi ľudí. Samozrejme, že ľudia rôzne reagujú na slovo, ktoré ohlasujeme. Ale tie rôzne reakcie ľudí skusujeme nielen my kňazi. Sám Pán Ježiš pri ohlasovaní radostného posolstva zakusoval zo strany ľudí rôzne reakcie. Na podklade Ježišových stretnutí s ľuďmi, ktoré sú opísané v evanjeliách bolo vytvorených šesť typológií, alebo skupín ľudí:

1. Človek je dobre disponovaný a hneď odpovedá na Slovo. Túto prvú skupinu ľudí predstavuje udalosť z Jánovho evanjelia: *V nasledujúci deň Ján zasa stál s dvoma zo svojich učeníkov. Keď videl Ježiša ísť okolo, povedal: Hľa, Boží Baránok. Tí dvaja učeníci počuli čo hovorí, a išli za Ježišom. Ježiš sa obrátil a keď videl, že idú za ním, opýtal sa ich: Čo hľadáte? Oni mu odpovedali: Učiteľ, kde bývaš? Odpovedal im: Poďte a uvidíte! Šli teda, videli kde býva, a zostali v ten deň u neho (Jn 1, 35-39).*

Dvaja učeníci z tejto udalosti hľadali Ježiša s dobrým úmyslom a odpovedali na jeho výzvu nasledovaním. Dalo by sa povedať, že to je tá úplne ideálna skupina

ľudí. Títo ľudia sú radosťou pre nás kňazov, to sú skutočne praktizujúci kresťania. Ale aj oni sami prežívajú radosť zo života s Bohom. Sú to ľudia, ktorí v Božom slove a vo sviatostiach objavili pravé a trváce hodnoty.

2. Človek síce hľadá, ale je málo disponovaný na prijatie Slova. Výstižný príklad pre túto skupinu ľudí nachádzame v Jánovom evanjeliu. A to je rozhovor Ježiša s Nikodémom (porov. Jn 3, 1-21). Nikodém hľadá Ježiša, ale vo svojom srdci má dosť prekážok a nejasností na prijatie Ježišovho slova. Ježiš s veľkou trpezlivosťou sa snaží nasmerovať Nikodéma na správny smer.

Bratia, je potrebné, aby sme pre týchto ľudí mali veľa trpezlivosti. My kňazi potrebujeme veľa trpezlivosti v svednici, v kancelárii, možno aj v zákristii a vôbec v kontakte s veriacimi.

3. Človek hľadá, ale neprijme slovo. Adekvátny text evanjelia nachádzame u evanjelistu Marka: *Keď sa Ježiš vydal na cestu, kosi k nemu pribehol, klakol si pred ním a pýtal sa ho: Učiteľ dobrý čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?* (Mk 10, 17). Tento prvý postoj bohatého mládenca nasvedčuje o jeho dobrej vôli. A preto aj zo strany Ježiša cítiť akoby radosť z tohoto mládenca, ktorú evanjelista vyjadril slovami: *Ježiš naň pozrel s láskou* (Mk 10, 21). Ale nakoniec ten pekný začiatok má smutný záver. Mládenec, keď počul Ježišovo slovo: *Chod', predaj všetko čo máš a rozďaj chudobným;* Pri tomto Ježišovom slove zosmutnel a odišiel od Ježiša zarmútený (porov. Mk 10, 21-22).

Bratia, podľa štatistiky, 141 bohoslovcov odišlo z bratislavského seminára v priebehu pätnástich rokov, teda ide o roky 1990-2005. A až 635 bohoslovcov zanechalo kňazské semináre na celom Slovensku v tom istom časovom období¹. Zaiste tie odchody majú rôzne príčiny a rôzne pozadie.

Keď som videl tieto štatistiky, napadla ma jedna myšlienka. Bolo by zaujímavé urobiť ešte ďalšiu štatistiku. Čo dnes robí tých 635 exbohoslovcov? Akými sú ľuďmi, aký je ich vzťah k náboženstvu a k Cirkvi, ako by sa dnes vyjadrili o rokoch, ktoré prežili v seminári? Myslím si, žeby to bola zaujímavá štúdia a možno pre nás aj dosť poučná.

Pred niekoľkými rokmi bola v televízii jedna relácia, v ktorej medzi pozvanými hosťami bol aj jeden bývalý bohoslovec seminára, v ktorom prežil dva roky. Tento exbohoslovec pred televíznymi kamerami hrdo prehlásil: "Ja som ateista, ja som dnes ateista!" Bratia, nie je jediný, pretože dnes už niektorí z bývalých bohoslovcov nechcú mať nič spoločné s náboženstvom, nič spoločné s Cirkvou, nič spoločné s vierou... Ale prečo je tomu tak? Pýtam sa: Sú zranení? Alebo sú nahnevaní? Alebo majú pocit krivdy? Alebo ich sklamal Boh?

4. Človek nehľadá a predsa prijme slovo. Tento tip ľudí predstavuje postava Zacheja (porov. Lk 19, 1-10). On je zvedavý na Ježiša, ale nemá túžbu sa s ním

¹ Porov. Š. TURANSKÝ, *Krehkosť duchovného povolania*, Don Bosko, Bratislava 2005, s. 139.

stretnúť, alebo rozprávať s ním. Len taká jednoduchá, ľudská zvedavosť nakoniec úplne zmení Zachejov život.

Aj dnes sa stretávame s ľuďmi, ktorých reprezentuje postava zvedavého Zacheja.

5. Človek nehľadá, je zatvorený pred slovom, ale nakoniec podľahne slovu.

Túto skupinu ľudí predstavuje žena Samaritánka (porov. Jn 4, 1-26). Ona nehľadá, ide len k studni nabráť vodu. Keď sa jej prihovori Ježiš, spočiatku sa bráni nadviazať s ním dialóg. Až postupne sa započúva do jeho slova a uverí, prijme jeho slovo, ba začne o ňom rozprávať aj iným.

6. Človek nehľadá a doslova odporuje ponúknutému slovu. Táto skupina ľudí je výstižne charakterizovaná v Lukášovom evanjeliu: *A jeden zo zločincov, čo viseli na kríži sa mu rúhal* (Lk 23, 39).

Stretávame ľudí, ktorí sú vážne chorí, alebo už majú len niekoľko dní života, je im ponúknutá možnosť aby sa zmierili s Bohom, neraz aj s nejakými blízkymi príbuznými, ale oni to neprijmu, tvrdošijne odmietajú.

Bratia snažme sa znova objaviť silu a príťažlivosť Božieho slova. Ved' Božie slovo nám ponúka nové prekvapenia a otvára nové horizonty života. Božie slovo je schopné otvoriť srdce človeka. Božie slovo je schopné znovuobjaviť vieru, nádej a lásku.

Postoj Ježišových rodákov z Nazaretu. Čo nám už ten len môže povedať? Ved' my ho dobre poznáme, jeho rodinu, jeho mladosť, však vyrastal tu medzi nami. A vôbec aké má on vzdelanie? A čo si to o sebe namýšľa? Evanjelista Marek napísal: *Pohoršovali sa na ňom* (Mk 6, 3). Vlastní rodáci v Nazarete sa pohoršovali na Ježišovi. Pozerali sa na Ježiša s veľkými predsudkami: Všetci my ťa poznáme, ty si jeden z nás, čo nám ty len môžeš povedať?

Ježišovu reakciu na túto situáciu, evanjelista Marek vyjadril slovami: *Ježiš sa len čudoval ich nevere, kvôli ktorej tam nemohol urobiť nijaký zázrak* (Mk 6, 5-6).

Bratia, aj my neraz reagujeme na Ježišovo slovo postojom Nazaretčanov. Keď sa nám Ježiš prihovára v slove Písma, my tak radi vytiahneme tie nazaretské predsudky. Prečítam si úryvok evanjelia na rozjímanie a možno ma napadne myšlienka. Ale ved' tento úryvok evanjelia už predsa poznám naspamäť, toľkokrát som ho už čítal, toľkokrát som ho už počul, čo nové tam už len môžem objaviť? A výsledok? Pochybnosť! Potrebujeme ešte dnes Ježišovo slovo?

Nič nové už neobjavujem v Ježišovom slove, nijaké atraktívne novinky, zdá sa mi to všetko už také otrepané a známe. Tento postoj, bratia, tento predsudok voči Ježišovmu slovu, oslabuje nielen našu vieru, ale aj prekáža Ježišovmu pôsobeniu v našom živote. Tak ako v Nazarete, Ježiš nemohol urobiť nijaký zázrak, tak v našom ľudskom živote začíname cítiť strach, neistotu, strácame pôdu pod nohami, pretože naša ľudská múdrosť nám zatvorila srdce pred Ježišovým slovom.

V Ježišovom slove nikdy nehľadajte atraktívne novinky. My pokorne prosíme: Pane, čo mne chceš dnes povedať týmto úryvkom evanjelia, čo mne chceš dnes povedať svojím slovom? Pane, čo mám robiť?

Správny postoj k Božiemu slovu vystihujú nasledujúce verše z Jakubovho listu: *A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi, ktorí klamu sami seba. Lebo kto iba počúva slovo a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, čo si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár. Pozrie sa na seba, odíde a hneď zabudne, aký je. Ale kto sa zahľadí do dokonalého zákona slobody a vytrvá, kto nie je zábudlivý poslucháč, ale uskutočňovateľ diela, ten bude blahoslavený pre svoje skutky* (Jak 1, 22-25).

Účinnosť Božieho slova môžeme zakúsiť až vtedy, keď ho počúvame a potom samozrejme, keď sa mu v poslušnosti podriadime. Príkladom poslušnosti Božiemu slovu je Abrahám. Kdežto Šalamún je predstavený ako ten, ktorý počúva Božie slovo a hľadá v ňom skrytú múdrosť. Keď sa Boh opýtal Šalamúna, čo mu má dať, tak kráľ odpovedal: *Daj svojmu sluhovi srdce pozorné* (1 Kr 3, 9). Srdce pozorné, to je srdce, ktoré pozorne počúva Pánovo slovo a uvažuje o ňom.

Pápež Benedikt XVI povedal na Zelený štvrtok v roku 2006 tieto slová: Musíme poznávať Ježiša spôsobom vždy osobnejším, najmä počúvajúc ho. Počúvame ho, keď čítame Sväté písmo, a to spôsobom nie akademickým, ale duchovným. Tak sa učíme stretávať s prítomným Ježišom, ktorý sa nám osobne prihovára. Ďalej svätý otec veľmi zdôraznil: Čítanie Svätého písma je modlitba, musí byť modlitbou, musí prameniť z modlitby a viesť k modlitbe. Potom svätý otec ešte povedal: Evanjelisti nám hovoria, že Ježiš sa veľakrát utiahol na vrch a celé noci strávil v modlitbe, v rozhovore s Nebeským Otcem. Každý z nás potrebuje tento vrch modlitby, z ktorého sa začína naša kňazská služba a ohlasovanie Ježišovej radostnej zvesti.

Modlitba

Pane Ježišu, ty nám ponúkaš svoje slovo, to slovo, ktorým boli inšpirovaní proroci a evanjelisti.

Pane, prosíme ťa, aby sme sa k tvojmu slovu približovali s veľkou úctou, pozornosťou a pokorou. My vieme, že naše srdce je často zatvorené a neschopné pochopiť jednoduchosť tvojho slova.

Pane, prosíme ťa, zošli nám svojho Ducha, aby sme boli schopní prijať tvoje slovo v pravde a jednoduhosti, aby tvoje slovo, premieňalo náš život.